

mgr Małgorzata Walaszczyk
Duszpasterstwo Rodzin
Diecezji Warszawsko-Praskiej

DZIAŁANIA PODEJMOWANE PRZEZ DUSZPASTERSTWO RODZIN DIECEZJI WARSZAWSKO-PRASKIEJ

„Przyszłość ludzkości idzie poprzez rodzinę.” (FC, 86)

„Człowiek jest drogą Kościoła.” (Redemptor hominis)

Te jakże znamienne i pamiętne słowa Ojca Świętego Jana Pawła II - Wielkiego Papieża Rodziny - z encykliki *Familiaris Consortio* i *Redemptor Hominis* przypominają nam o tym, co stanowi początek a zarazem centrum wszelkich działań duszpasterskich. Rodzina jest wspólnotą osób, najmniejsza komórką społeczną, a jako taka jest instytucją podstawową dla życia każdego społeczeństwa.

Pośród wielu dróg, którymi kroczy człowiek w jego ziemskiej egzystencji rodzina jest drogą pierwszą i z wielu względów najważniejszą. Bowiem każdy w rodzinie przychodzi na świat - rodzinie zawdzięcza sam fakt bycia człowiekiem¹. Wzrastający w klimacie bezinteresownej i wzajemnej miłości oraz odpowiedzialności, człowiek dojrzewa do rozeznania i urzeczywistnienia swojego życiowego powołania. Jakość więzi międzyosobowych wytworzonych w rodzinie wyznacza rozwój umiejętności społecznych.

Zatem człowiek jest dobrem wspólnym. Jest dobrem wspólnym rodziny i ludzkości, poszczególnych społeczności oraz społeczeństw².

Poprzez rodzinę - przypominał Jan Paweł II - toczą się dzieje człowieka, dzieje zbawienia ludzkości. To ona znajduje się pośrodku wielkiego zmagania się pomiędzy dobrem a złem, między życiem a śmiercią, między miłością a nienawiścią. Tylko „rodzina Bogiem silna” jest w stanie udźwignąć to zadanie i wyzwalać siły dobra³.

W ostatnim dziesięcioleciu w Europie, i na świecie, wystąpiło wiele zmian - dotyczących w szczególności sposób także rodziny. Również sytuacja polskich rodzin, w

---

¹ Jan Paweł II, *List do rodzin*, Sandomierz 1994.

² Tamże.

³ Tamże.

wyniku transformacji ustrojowo-gospodarczej, uległa głębokiej przemianie. Pojawiły się lub uległy zintensyfikowaniu takie trudne zjawiska jak:

- postępujące, negatywne zmiany demograficzne - przejawiające się spadkiem liczby urodzeń, ujemnym przyrostem naturalnym, starzeniem się społeczeństwa;
- sekularyzacja społeczeństwa i związane z nią zmiany światopoglądowe idące w kierunku dehumanizacji;
- swoista deformacja rodziny przez zakwestionowanie istoty małżeństwa jako naturalnego związku mężczyzny i kobiety, promocji związków niesakramentalnych i homoseksualnych;
- utrwalenie się mentalności antykoncepcyjnej, odrzucającej miłość i odpowiedzialność, prowadzącej do akceptacji aborcji i eutanazji;
- wyzwania bioetyczne, takie jak techniki wspomaganego rozrodu, wykorzystywanie ludzkich embrionów itp.

Efektom oddziaływania na społeczeństwo konsumpcjonizmu, permissywizmu i hedonizmu staje się upowszechnienie stylu życia promującego egoizm, skrajny indywidualizm, kulturę „użycia”. Niedojrzałość emocjonalna, pogłębiająca się nieumiejętność podejmowania decyzji, rozwiązywania konfliktów, prowadzenia dialogu, zamieranie życia wewnętrznego, mniejsza zdolność do refleksyjnego myślenia - nie sprzyjają budowaniu trwałych i wiernych związków. Stąd widoczny w badaniach statystycznych gwałtowny wzrost liczby rozwodów, wolnych związków, rodzin niepełnych, matek samotnie wychowujących dzieci.

Do bolesnych zjawisk zagrażających małżeństwu i rodzinie, a tym samym strukturze społecznej dołączyć należy próby zmian ustawodawczych wymierzone w porządek naturalny oraz wzrost ubóstwa i bezrobocia, będących wynikiem transformacji gospodarczych.

Nie dziwi zatem, że wobec tak trudnej sytuacji, w jakiej znajduje się dziś małżeństwo i rodzina, troska o nie stanowi jedno z najważniejszych działań Kościoła.

U początku tworzenia w Polsce struktur i określania zadań duszpasterstwa rodzin stoi postać kobiety niezwyklej - Teresy Strzembosz. Gdy odchodziła do Pana, 08 czerwca 1970 roku, miała tylko 40 lat - ale zdążyła zbudować wielkie dzieło Miłości - tworząc fundamenty duszpasterstwa rodzin, poradnictwa rodzinnego, pomocy samotnym matkom, ochrony życia poczętego, a także zostawiła piękne świadectwo życia - świadectwo ofiarności, bezinteresownej miłości, wytrwałości w dążeniu do dobra, niezłomności w trudnościach, radosnej życzliwości dla każdego człowieka, a szczególnie dla tego najmniejszego i najsłabszego.

Prowadząc pracę duszpasterstwa rodzin w Diecezji Warszawsko-Praskiej jako dewizę naszych działań przyjęliśmy słowa Teresy, pozostawione nam w liście pożegnalnym, w swoistym „testamencie”, napisanym tuż przed śmiercią:

- „Służenie Panu Bogu w ludziach jest największym szczęściem i wybraniem, i radością, jakie są na ziemi możliwe.”

- „Trzeba naprawdę umieć chcieć!

Bo jeżeli człowiek bardzo chce, wie dlaczego chce, i jest cały sprawie oddany, to i dużo może. To tak, jak z miłością, która wszystko wytrzyma, wszystko przetrwa, niczym się nie zraża, zawsze wyjście znajdzie. Im się więcej kocha, tym się więcej może!”.

Wśród zadań podejmowanych przez nasz ośrodek diecezjalny przede wszystkim należy wyróżnić:

- poradnictwo małżeńskie i rodzinne;
- przygotowanie narzeczonych do sakramentu małżeństwa
- ochrona życia od poczęcia do naturalnej śmierci
- edukacja i formacja młodzieży, małżonków i rodziców.

*

W Diecezji Warszawsko-Praskiej poradnictwo małżeńskie i rodzinne funkcjonuje w płaszczyźnie podstawowej i specjalistycznej. Poziom podstawowy stanowi 65 parafialnych poradni rodzinnych, w których systematyczny, cotygodniowy dyżur sprawuje 85 doradców parafialnych życia rodzinnego. Parafialne poradnictwo rodzinne obejmuje Obowiązkową pracę z narzeczonymi, przygotowującą ich do poznania chrześcijańskiej etyki małżeńskiej i odpowiedzialnego rodzicielstwa. Szczególną troską diecezjalnego ośrodka, choć zadanie to rozwija się stopniowo, jest tworzenie sieci parafialnych poradni małżeńsko-rodzinnych mogących służyć także pomocą małżonkom i rodzinom przeżywającym trudności i konflikty, jako tzw. poradnie „pierwszego kontaktu”.

Dzięki współpracy z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie (Instytutem Psychologii, Instytutem Studiów nad Rodziną) istnieje możliwość pozyskiwania dla duszpasterstwa rodzin nowych, kompetentnych, dobrze wykształconych młodych ludzi do pracy z rodzinami.

*

Pomocą specjalistyczną w zakresie poradnictwa służy Specjalistyczna Diecezjalna Poradnia Rodzinna powołana do życia Dekretem Ks. Abp Sławoja Leszka Głódzia 28 grudnia 2004 roku.

W Specjalistycznej Diecezjalnej Poradni Rodzinnej oferowane są bezpłatne porady prawne, psychologiczne (obejmujące systemową terapię rodzin, pracę indywidualną z dorosłymi i dziećmi, mediację małżeńską, rozwiązywanie konfliktów małżeńskich, problematykę uzależnień), pedagogiczne (w tym również pracę z rodzicami dzieci niepełnosprawnych), medyczne (internistyczne i ginekologiczne), w zakresie metod rozpoznawania płodności, duszpasterskie.

W ciągu dwóch lat funkcjonowania placówki zostało udzielonych ponad 1500 porad. Największe zapotrzebowanie występuje w odniesieniu do pomocy psychologicznej i duszpasterskiej. Specjalistyczna Diecezjalna Poradnia Rodzinna oferuje także narzeczonym i małżonkom zainteresowanym pogłębieniem wiedzy o metodach planowania rodziny kursy podstawowe (12. godzinne)- dla użytkowników metody, oraz kursy zaawansowane (40. godzinne) - dla nauczycieli metody.

*

Duszpasterstwo Rodzin Diecezji Warszawsko- Praskiej wraz z Instytutem Naturalnego Planowania Rodziny wg metody prof. J. Roetzera, propagując katolicką etykę małżeńską, uczestniczy w międzynarodowym programie partnerskim Sokrates Grudnwig 2. Projekt, finansowany ze środków unijnych dotyczy działań edukacyjno pomocowych skierowanych do młodych matek (kobiet w wieku 16- 25 lat). Polski program zatytułowany „Orientacja, motywacja i edukacja młodych matek”, ma na celu upowszechnianie wiedzy dotyczącej płodności, szczególnie w okresie poporodowym, metod jej rozpoznawania. Partnerami europejskimi, oprócz Polski, są organizacje pozarządowe z Wielkiej Brytanii, Austrii, Niemiec, Włoch i Litwy. Trzy spotkania międzynarodowe odbyły się w Cochem - w Niemczech, Londynie i w Warszawie. Kolejne planowane jest w Wilnie. Efektem współpracy w grupie partnerskiej bezpłatne szkolenia dla samotnych matek w diecezji (np. w Domu Samotnej Matki w Zielonce i inne).

*

Szansą na prezentowanie polskich osiągnięć w dziedzinie promocji metod rozpoznawania płodności oraz wymiany doświadczeń było międzynarodowe spotkanie w Austrii w Puchbergu k/Linzu na jubileuszowym 20. Zjeździe Instruktorów i Nauczycieli NPR- u wg metody prof. J. Roetzera, które odbyło się w kwietniu 2006 roku pod patronatem bp Linzu- Klause Kuhna i bp Andreasa Launa- przewodniczącego Komisji Episkopatu Austrii ds. Rodziny. Wobec licznych uczestników Zjazdu z krajów niemieckojęzycznych przedstawiona została prezentacja multimedialna dotycząca 12. letniej działalności na rzecz

promowania i nauczania metody w Polsce, która spotkała się z dużym zainteresowaniem i uznaniem tak samego twórcy metody, jak i zaproszonych gości.

Aktywność Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Warszawsko- Praskiej w propagowaniu i nauczaniu etycznych metod planowania rodziny zaowocowała powołaniem przedstawiciela ośrodka, diecezjalnego doradcy życia rodzinnego, na eksperta do prac Krajowego Zespołu Promocji Naturalnego Planowania Rodziny przy Ministerstwie Zdrowia.

*

Działania edukacyjno-szkoleniowe i formacyjne prowadzone są w odniesieniu do młodych ludzi, zwłaszcza przygotowujących się do małżeństwa, jak i małżeństw, rodzin oraz doradców życia rodzinnego. W parafiach odbywają się 10. tygodniowe kursy przedmażeńskie. Troską diecezjalnego ośrodka jest podwyższanie jakości świadczonych nauk o wprowadzanie metod aktywizujących pracy, przechodzenia od monologu do dialogu, stworzenie możliwości uczestnikom do wymiany refleksji i zadawania pytań na nurtujące ich problemy.

Do niedawna przygotowanie do małżeństwa dokonywało się przez dorastanie młodych ludzi w środowisku rodziców, dziadków, sąsiadów i rówieśników. Oddziaływanie domu, szkoły, katechezy i środowiska było w przeważającym środku pozytywne. Niestety dziś rodzina w mniejszym stopniu wypełnia swoje zadania wychowawcze, a szybkie zmiany kulturowe powiększają dystans pokoleniowy. Nierzadko, rodzice doznają bolesnych rozczarowań obserwując niepowodzenia swych dzieci ulegających ułudzie „lekkiego, łatwego i przyjemnego” życia- pokusie narkotyków, przemocy, najróżniejszym przejawom bezsensu i rozpacz⁴. Dlatego proponowane są przez ośrodek diecezjalny, raz w miesiącu, zajęcia zarówno dla ludzi młodych, jak i rodziców upowszechniające zdrowy styl życia, oparty o etykę katolicką, m. in. umiejętności wychowawczych, komunikacji interpersonalnej, profilaktycznej interwencji szkolnej, seksualności, istoty powołania rodzinnego, profilaktyki i metod leczenia uzależnień i wielu innych. Specjalistyczne wykłady i warsztaty prowadzone są przez doświadczonych wykładowców. Natomiast w ramach pracy formacyjnej odbywają się coroczne rekolekcje, dni skupienia, spotkania opłatkowe. Działania te stanowią poważną próbę duszpasterskiego wsparcia rodzin, celem uodpornienia ich na czyhające zagrożenia i usprawnienia do budowania szczęśliwego małżeństwa.

Przykładem „wychodzenia naprzeciw” ludzkim potrzebom jest uczestniczenie przedstawicieli ośrodka w zajęciach o tematyce prorodzinnej z teologii małżeństwa i rodziny,

---

⁴ RVM, 42.

bioetyki i etyki seksualnej w innych placówkach, np. dla osób uzależnionych w Ośrodku Readaptacyjnym Ministerstwa Zdrowia w Anielinie, studentów SGH, UKSW, alumnów WSD w Warszawie Tarchominie, Akademii Trzeciego Wieku w Zielonce.

Coraz częściej młodzi ludzie zwracają się z pytaniami do ośrodka diecezjalnego DR DWP poprzez komunikatory internetowe i e-maile. Na 50 listów przesłanych przez Internet przypada 1 list wysłany tradycyjną pocztą. Efektem takiej elektronicznej pracy diecezjalnego duszpasterza rodzin jest istnienie stałej rubryki w tygodniku diecezjalnym „Idziemy”.

*

W ramach prac duszpasterskich opieką otaczane są także małżeństwa przeżywające trudności lub niemożność poczęcia dziecka. Katolicki Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy posiada uprawnienia do prowadzenia adopcji krajowych i zagranicznych. W ciągu ponad 10. letniej działalności ośrodka ponad 1200 dzieci znalazło kochających rodziców. We współpracy z fundacją MATER CARE proponowane są parom małżeńskim przeżywającym trudności w uzyskaniu poczęcia warsztaty szkoleniowo-formacyjne, które odbywają się u oo Franciszkanów w Niepokalanowie.

Głosząc „Ewangelię Życia”, z okazji Dnia Świętości Życia” (24. 03. 06), gościem naszego duszpasterstwa rodzin był kongresmen Christopher Smith - przewodniczący Komisji Kongresu USA w Departamencie Praw Człowieka, współpracy międzynarodowej oraz Komisji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie. Przeprowadził interesujący wykład pt. Szanse na wprowadzenie obrony dziecka poczętego na świecie oraz oczekiwania wobec leaderów organizacji pro-life. W spotkaniu brali udział przedstawiciele Senatu, Sejmu, Kancelarii Premiera RP, zaproszeni goście z całego kraju z organizacji działających na rzecz rodziny.

*

Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej oraz Krajowy Ośrodek Duszpasterstwa Rodzin wytypowali nasz ośrodek jako wzorcowy katolicki ośrodek wspierania rodziny do przyjęcia rządowej delegacji z Azerbejdżanu. Na czele delegacji stała pani prof. Hicran K. Huseynova- Minister do Spraw Rodziny.

*

Aktualnym, dużym wyzwaniem dla DR DWP jest uczestniczenie w pracach Komitetu Przygotowawczego IV Światowego Kongresu Rodzin, który odbędzie się w dniach 11- 13 maja 2007 w Sali Kongresowej w Warszawie pod hasłem „Rodzina - wiosną dla Europy i Świata”. Kongres jest odpowiedzią na antyrodzinne trendy występujące w wielu krajach. Ma na celu propagowanie rodziny jako fundamentu ładu społecznego, rozwinięcie sieci

organizacji prorodzinnych, wsparcie ekspertów i leaderów, którzy szukają możliwości budowania naturalnej rodziny, jako podstawowej komórki społecznej. Organizatorem jest Międzynarodowy Komitet Przygotowawczy pod kierunkiem Allana C. Carltona- dyrektora Howard Centrum, autora manifestu „Naturalna Rodzina” oraz polski komitet organizacyjny skupiający przedstawicieli środowisk naukowych, edukacyjnych, pro-life, mass-mediów, samorządowców i polityków. Poprzednie Światowe Kongresy Rodzin miały miejsce w Pradze w 1997 roku, Genewie w 1999 roku, Meksyku w 2004 roku. Tak duże spotkanie międzynarodowe pozwoli nie tylko na wymianę doświadczeń i wzajemne ubogacenie, ale także na zintegrowanie osób i instytucji działających na rzecz rodziny. Pamiętać bowiem należy, że „rodzina jest szkołą bogatszego człowieczeństwa i dobrem wspólnym. Wszyscy, którzy walczą o lepsze jutro człowieka, winni współdziałać na zasadzie osobowego zaangażowania w obronie i ku rozwojowi rodziny”⁵.

*

Realizacja zadań Duszpasterstwa Rodzin, zarówno tych określonych przez Komisję Episkopatu Polski ds. Rodziny, jak i tych, „zapropionowanych przez życie” nie byłaby możliwa, gdyby nie harmonijna współpraca ośrodka z Uniwersytetem Kardynała Stefana Wyszyńskiego (Instytutem Psychologii), Instytutem Naturalnego Planowania Rodziny wg metody prof. J. Roetzera, Krajowym Ośrodkiem Duszpasterstwa Rodzin, Związkiem Polskim Kobiet Katolickich, Forum Kobiet Polskich, mediami katolickimi (programem I Polskiego Radia w ramach audycji „Moja i twoja nadzieja”, życzliwie wspierającym nasze działania diecezjalnym Radiem Warszawa i tygodnikiem „Idziemy”) oraz innym organizacjami pozarządowymi.

*

Odnotować należy z nadzieją, że pojawia się coraz więcej młodych katolików w ruchach odnowy religijnej, wśród obrońców życia, czy w organizacjach studenckich, stawiających sobie odważne zadania budowy własnego życia, przyszłej rodziny, czy struktur rodziny na fundamencie Chrystusa. Naszym zadaniem jest dostrzegać ich i nieść im pomoc formacyjną.

*

Podsumowaniem tej krótkiej prezentacji prac ośrodka Diecezjalnego Duszpasterstwa Rodzin Diecezji Warszawsko-Praskiej niech będą słowa patronki Teresy Strzembosz - z nich

---

⁵ Ks. J. Buxakowski, *Wprowadzenie do teologii duszpasterstwa rodzin*, Pelplin 1999, s. 106.

wyływa nadzieja i optymizm, tak potrzebne w służbie, pochylaniu się nad drugim człowiekiem:

- „potrzeby realnie wyrastające z życia mają największą szansę pozytywnego rozwiązania - bo prosta konieczność ich broni;”
- „nasza praca jest jak roślina, co ledwie wykiełkowała wprawdzie, ale mocno trzyma się gruntu - bo jest zakorzeniona w Chrystusie, więc nie da się jej już zniszczyć”⁶.

---

⁶ List Pożegnalny.